

Отже, після відновлення економіки, будемо спостерігати зростання внутрішнього попиту, зокрема на товари продовольчого, будівельного та побутового призначення та попиту на товари українського виробництва.

Змінюватимуться підходи до маркетингу та продажів, зростатиме роль електронної комерції, таргетованих пропозицій, споживчих профілів та автоматизованих процесів. Важливим фактором стануть зміни в споживчій поведінці, зокрема зростання уваги до репутації бренду.

ІТ-індустрія робитиме свій внесок у відбудову ритейлу України, створюючи ефективні технологічні рішення, електронні платформи, системи аналітики та управління запасами, що допоможуть покращити ефективність, оптимізувати процеси та підвищувати конкурентоспроможність роздрібного бізнесу.

БАЗОВІ ЧИННИКИ СТИМУЛЮВАННЯ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Карапінка М.І., аспірант*,

ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М.І. Долишнього НАН України», м. Львів, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-0116-8436>

Чигринюк Т.М., магістр,

Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів, Україна

Трудова міграція населення обумовлена численною кількістю чинників, серед яких пріоритетне місце займає заробітна плата, рівень якості життя, можливості трудової зайнятості, розвиток соціальної інфраструктури тощо. Дійсно трудова міграція відіграє роль певного запобіжника низького рівня життя, за допомогою якого населення знаходить кращі умови для задоволення соціально-економічних потреб. Для окремих категорій населення – це стає певним способом життя, в масштабах країни – призводить до значних демографічних та економічних втрат [1, с. 36-39].

Враховуючи високу динамічність глобалізаційних економічних відносин, все більше посилюється необхідність послаблення

* Науковий керівник – Васильців Т.Г., д.е.н., професор

міграційних аспірацій населення, а особливо для нашої країни, яка змушена вести активно захищати власний суверенітет. Загалом трудова міграція є об'єктом численних наукових теорій та широко досліджується, метою чого стає пошук нових способів забезпечення її позитивного впливу на соціально-економічний стан країни.

Для регулювання міграційних потоків в Україні розроблені усі необхідні нормативно-правові документи, реалізуються регіональні (місцеві) та загальнонаціональні програми [2, с. 54-60]. Відтак можна стверджувати про налагодженість достатніх передумов для призупинення активної трудової міграції нашого населення. Але із початком війни, розроблені державні програми втратили цінність і зараз потребується віднайти нові способи принаймні для мінімізації міграційних аспірацій, а особливо молодого населення України.

Сформувалась теорія, за якої внутрішньодержавні та міждержавні міграційні тенденції є наслідком геополітичної глобальної кризи, подолати яку досить складно, адже значна частина чинників міграції є малопрогнозованою та непередбачуваною. Тут вагомого значення набуває здатність міжнародних інституцій активно долучити та успішно вирішити питання міграційної кризи, що може вимагати військового втручання. Дійсно, часто міграційні тенденції є наслідком бажання населення змінити постійне місце проживання та віднайти кращі умови життя. Так все більше стає поширеною тенденція набуття мігрантами статусу біженців, який заведено вважати як один із елементів отримання гарантій отримати право на проживання в іншій країні. Здебільшого це пов'язано із нагальним бажанням мігрантів працевлаштуватися з комфортними умовами праці, гідною оплатою праці, зручним локальним розташуванням місця роботи тощо [3, с. 507-514]. Примітно, що переважну частку мігрантів у світовому господарстві складають трудові мігранти. Оскільки трудові ресурси розподілені по країнах нерівномірно, потенційні мігранти виїжджають до країн, де є дефіцит робочої сили, зокрема зважаючи на рівень економічного розвитку країни та надлишку в ній робочої сили.

Чинники трудової міграції, як відомо, реалізуються на макрорівні (якість життя, освіта та охорона здоров'я, оподаткування, впевненість у завтрашньому дні) та на мікрорівні (заробітна плата, системи заохочення, безпека праці, освіта та інфраструктура підприємства, виробничі відносини). За перший рівень відповідає держава, тоді як за другий – підприємства, які повинні забезпечити гідні умови праці.

Слід підкреслити, що прагнення і готовність до трудової міграції формуються в результаті суб'єктивного вибору людини під впливом

низки чинників, зокрема, як привабливість праці, соціальні умови і перспектива прийняття рішення. З цього погляду важливо аналізувати трудову міграцію з позиції мотиваційних переваг, беручи до уваги об'єктивні та суб'єктивні оцінки і порівняння доходів та інших вигод у сфері праці та за її межами, а також незручності в умовах життя на батьківщині та за кордоном і, навпаки, додаткові зручності, які може мати мігрант, змінюючи місце проживання [4, с. 70-88].

Так складається, що незворотна трудова міграція є поширеним явищем в умовах глобалізації економічних відносин, коли мігранти намагаються витратити якомога менше коштів на себе і терпіти непривабливі умови праці та соціальний дискомфорт. Натомість трудові мігранти, для яких висока заробітна плата в іншій країні є достатнім доказом підних умов праці, мають значно вищий ризик неповернення. Кожен мігрант приймає рішення про трудову міграцію та неповернення на основі критерію оптимізації порівняльної суми вигод від міграції в іншу країну. Безперечно, з огляду на переважання довгострокової орієнтації, потенційні мігранти можуть обирати привабливу якість життя для себе або своєї сім'ї в майбутньому і погоджуватися на роботу в гірших умовах праці або з відносно порівнянною заробітною платою, ніж на батьківщині.

В цілому трудова міграція розглядається як з позитивної, так і негативної сторони, але в міру глобалізаційних економічних відносин залишатиметься поширеним явищем, яке вже тривалий час притаманне напій країні.

Література:

1. Васильців Т.Г., Лупак Р.А., Левицька О.О., Мульська О.П. Ідентифікація факторів міграційної активності населення Карпатського регіону України. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: «Економічні науки»*. 2019. Вип. 4(272). С. 36-39.
2. Лупак Р.А., Поліщук В.В. Аналітичні характеристики внутрішніх та зовнішніх векторів міграції населення України. *Бізнес Інформ*. 2021. № 8. С. 54-60.
3. Levytska O., Mulska O., Ivaniuk U., Kynytska-Iliash M., Vasylytsiv T., Lupak R. Modelling the Conditions Affecting Population Migration Activity in the Eastern European Region: The Case of Ukraine. *Tem Journal*. 2020. Vol. 9. № 2. P. 507-514.
4. Lupak R., Mizyuk B., Zaychenko V., Kynytska-Iliash M., Vasylytsiv T. Migration processes and socio-economic development: interactions and regulatory policy. *Agricultural and Resource Economics*. 2022. № 8(1). P. 70-88.